

**НОВА
ШКОЛА**

ПРОСТІР ОСВІТИ
ДЛЯ СУЧАСНИХ
УКРАЇНЦІВ

Тарасенко Г.С.
Іваниця Г.А.

КЛЮЧОВІ ПІДХОДИ НУШ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ

Схвалено до видання Вченою радою Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (протокол № 6 від 13 вересня 2021 р.)

Рецензенти:

Браніцька Т.Р.

доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри психолого-педагогічної
освіти та соціальних наук КЗВО
«Вінницька академія безперервної освіти»

Кондратюк С.М.

кандидат педагогічних наук, професор,
директорка Навчально-наукового інституту
педагогіки і психології Сумського
державного педагогічного університету
імені А.С.Макаренка

Тарасенко Г.С., Іваниця Г.А. Ключові підходи НУШ : теорія і практика впровадження: навчально-методичний посібник / Г.С Тарасенко, Г.А Іваниця. – Вінниця: Рекламно-виробнича компанія «JAM», 2021. – 118 с.

Посібник адресований вчителям-практикам, які торують шляхи розбудови Нової української школи. Видання буде корисним слухачам курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які проходять навчання в закладах післядипломної педагогічної освіти. Крім того, посібник може бути використаний в навчальній роботі з магістрантами та аспірантами, які досліджують реформаційні процеси в освіті.

ISBN

© Тарасенко Г.С., Іваниця Г.А.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ I. КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НУШ	5
1.1. Компетентнісний підхід до освітнього процесу як педагогічна проблема	5
1.2. Поняття і види компетентностей за рівнем їх універсальності.....	11
1.2.1. Психосоматичні компетентності.....	12
1.2.2. Ключові компетентності.....	17
1.2.3. Компетентності за видами множинного інтелекту.....	23
1.2.4. Компетентності за видами професійної діяльності	25
1.3. Компетентності Нової української школи.....	27
<i>NotatnikART</i> Державна служба якості освіти відповідає на запитання вчителів про компетентнісний підхід у навчанні.....	33
РОЗДІЛ II. ІНТЕГРОВАНІЙ ТА ТЕМАТИЧНИЙ ПІДХОДИ НУШ	37
2.1. Проблема інтегрованого навчання молодших школярів у контексті дефінітивних підходів.....	37
2.2. Контент-орієнтоване навчання молодших школярів	51
<i>NotatnikART</i> Щодо ідеї інтеграції в освіті	59
РОЗДІЛ III. ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ.....	61
3.1 Діяльнісний підхід: від визначення сутності до інструментарію.....	61
3.2. Види діяльності особистості.....	65
3.3. Самостійна продуктивна діяльність.....	69
3.4. Діяльнісний підхід: особливості реалізації.....	72
<i>NotatnikART</i> Біла книга. Діяльнісний підхід у школі.....	77
РОЗДІЛ IV. РЕАЛІЗАЦІЯ КЛЮЧОВИХ ПІДХОДІВ НУШ: ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ.....	79
4.1. Дослідницька діяльність: сутність та структурні компоненти.....	79
4.2. Дослідницька навчальна діяльність	86
4.3. Екологізм мистецької освіти в контексті освітньої інтеграції: досвід концептуального пошуку.....	109
<i>NotatnikART</i> Типологія поведінки. Мотивація.....	117

ПЕРЕДМОВА

*Виклики сучасного світу потребують нової освітньої парадигми,
орієнтованої на майбутнє*
Гордон Драйден, Джаннетт Вос

Нова українська школа успішно торує шляхи утвердження на освітніх просторах нашої країни. Утім це не звільняє науковців і практиків від необхідності вдумливого осмислення концептуальних підходів до розв'язання стратегічно важливих завдань реформування освітніх процесів. Розуміння важливості методології пропонуваніх реформацій постійно зростає.

Правильно обраний підхід до вивчення і впровадження в шкільну практику ідей НУШ сприяє розвитку і вдосконаленню існуючої системи освіти, а також створює умови для більш ефективного її функціонування в подальшому. Загальновідомо, що підхід означає ракурс дослідження, вихідну його позицію, відправну точку, з якої починається вивчення реформаційного процесу і яка визначає його спрямованість щодо мети.

У Тлумачному словнику «підхід» визначається як сукупність прийомів, способів у впливі на кого-небудь, у вивченні чого-небудь (Ожегов, 1987: 545). Проте, розглядаючи поняття «підхід до навчання», констатуємо, що сучасні словники й енциклопедії не містять однозначного тлумачення цього поняття, однак у науковій літературі кількість тлумачень обчислюється десятками. У посібнику будемо послуговуватись визначенням згаданого поняття через таку характеристику, як загальна концептуальна позиція, що визначає системну організацію й самоорганізацію освітнього процесу, домінуючу ознаку, роль, статус та особливості взаємодії всіх його компонентів суголосно до конкретних освітніх завдань.

Методологію вивчення реформаційних процесів в освіті України варто розуміти як взаємопов'язану сукупність використовуваних у конкретному випадку методологічних підходів, що обумовлюють правильний вибір освітянами основних теоретичних положень, а також принципів, методів і форм практичної роботи щодо успішного утвердження Нової української школи. Чітко визначена методологія дозволяє найбільш точно окреслити цілі та напрямки практичної діяльності. Вона також знаходить своє втілення у формулюванні вихідних гіпотез, виборі принципів і методів педагогічної роботи. Використання обраної методології визначає те, як застосовується той чи інший підхід до вивчення специфіки реформаційного процесу в освіті України, а це, в свою чергу, обумовлює встановлення певного виду залежностей, зв'язків і відносин у досліджуваному об'єкті.

Концепція являє собою певний спосіб трактування будь-якого явища чи процесу. Якщо з цього погляду аналізувати Концепцію НУШ, то приходить розуміння стратегічних і тактичних цілей та способів їх досягнення. У той же час концептуальний підхід пропонуємо тлумачити як підхід, що передбачає попередню розробку ключових положень, які визначають загальну спрямованість такого вивчення. Адже кожний акт вивчення освітнього процесу розпочинається із цілепокладання, вибору методів вивчення, розробки системи дій і алгоритму їх реалізації. Саме тому й необхідно застосовувати концептуальні підходи, які дозволяють чітко уявити дослідницьку задачу, передбачити її змістове наповнення та деяку потрібну для дослідження формалізацію структурування об'єктів вивчення.

До уваги освітян пропонуємо огляд основних концептуальних підходів НУШ – компетентнісного, інтегрованого, тематичного та діяльнісного. Сподіваємось, що вміщені в посібник теоретичні і методичні матеріали допоможуть в осмисленні специфіки реформування освіти в Україні.

Завершення фрагменту для ознайомлення

Повний текст посібника можна завантажити за адресою:

<https://bit.ly/3zvYM7f>